

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 189/07-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. augusta 2007 predbežne prerokoval sťažnosť J. Š., L., zastúpenej advokátom JUDr. L. K., L., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Lučenec sp. zn. 12 C 65/2006 zo 17. mája 2006 a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16 Co 154/2006 zo 17. augusta 2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. Š. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. decembra 2006 doručená sťažnosť J. Š., L. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. L. K., L., ktorou namietala porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Okresného súdu Lučenec (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 12 C 65/2006 zo 17. mája 2006 a rozsudkom Krajského

súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 16 Co 154/2006 zo 17. augusta 2006.

Zo sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 12 C 65/2006 sa sťažovateľka žalobou podanou 20. marca 2006 domáhala proti žalovanému J. U. zaplata sumy 82 740 Sk s príslušenstvom z dôvodu vydania bezdôvodného obohatenia.

Okresný súd v predmetnej veci rozhodol rozsudkom č. k. 12 C 65/2006-49 zo 17. mája 2006, ktorým žalobu sťažovateľky zamietol a súčasne ju zaviazal nahradiť trovy konania žalovanému. Proti tomuto rozsudku podala sťažovateľka odvolanie. Krajský súd v odvolacom konaní rozsudkom č. k. 16 Co 154/2006-71 zo 17. augusta 2006 potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku o zamietnutí žaloby a zároveň ho v časti výroku o trovách konania zmenil tak, že žalovanému trovy konania nepriznal.

Sťažovateľka v sťažnosti zosumarizovala obsah odôvodnenia rozsudkov okresného súdu a krajského súdu a porušenie označených základných práv skutkovo vymedzila takto: *„Okresný súd v Lučenci a následne Krajský súd v Banskej Bystrici v odvolacom konaní i keď z iných právnych dôvodov ale s tým istým rozsudkom vo výroku o veci samej, s odvolaním sa na premlčanie jej práv, zamietli jej žalobu, a týmto svojím rozhodnutím porušili jej základné právo...“*

V sťažnosti sa sťažovateľka domáhala, aby ústavný súd rozhodol, že rozsudkami okresného súdu a krajského súdu v tejto veci boli porušené jej základné práva podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a súčasne navrhla ústavnému súdu tieto rozsudky zrušiť.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú. Za zjavne neopodstatnenú je možné považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 16/04, I. ÚS 27/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, I. ÚS 25/05, IV. ÚS 55/05, I. ÚS 74/05, I. ÚS 158/05, I. ÚS 213/05, IV. ÚS 288/05).

V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, ktorý znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie. V súlade s princípom subsidiarity právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri posudzovaní, či je daná jeho právomoc, riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov.

V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona.

Sťažovateľka namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta okrem iného porušenie označených základných práv aj rozhodnutím okresného súdu (rozsudkom sp. zn. 12 C 65/2006 zo 17. mája 2006). Sťažovateľka proti rozhodnutiu okresného súdu podala odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol tak, že ho rozsudkom sp. zn. 16 Co 154/2006 zo 17. augusta 2006 vo výroku vo veci samej potvrdil.

Sťažovateľka sa teda vo vzťahu k rozhodnutiu okresného súdu v súlade s princípom subsidiarity ochrany svojich práv domohla využitím účinného prostriedku nápravy (podaním odvolania), o ktorom následne rozhodoval krajský súd.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť v časti smerujúcej proti rozsudku okresného súdu odmietol pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

Z ústavného hľadiska je v súvislosti s namietaným porušením označených základných práv preto pre ústavný súd podstatné a určujúce len preskúmanie postupu a rozsudku krajského súdu v odvolacom konaní.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyvozené závery boli

zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Z rozsudkov okresného súdu a krajského súdu v tejto veci vyplýva, že predmetom tohto konania je sťažovateľkou uplatnený nárok na zaplatenie 82 740 Sk z dôvodu vydania bezdôvodného obohatenia.

Okresný súd podľa sťažovateľky nesprávne posúdil otázku premlčania jej nárokov, ktoré považoval za nároky vzniknuté z bezdôvodného obohatenia. Krajský súd rozsudok okresného súdu potvrdil, ale z iných právnych dôvodov. V odôvodnení svojho rozsudku poukázal na to, že v danom prípade je potrebné nároky uplatnené sťažovateľkou posudzovať podľa § 420 Občianskeho zákonníka (nároky vzniknuté zo zodpovednosti za škodu). Nároky sťažovateľky však aj z hľadiska tejto právnej kvalifikácie ich vzniku posúdil ako premlčané.

Ústavný súd poznamenáva, že žalovaný vzniesol námietku premlčania v priebehu konania okresného súdu.

Sťažovateľka za dôvod nezákonnosti a neústavnosti rozsudku krajského súdu označuje jeho nesprávne skutkové a právne závery v otázke posúdenia premlčania ňou uplatňovaných nárokov. Zo sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka namieta nesprávny záver ohľadom začiatku plynutia objektívnej a subjektívnej premlčacej lehoty, ako aj nesprávnu aplikáciu zákonných ustanovení o určení dĺžky objektívnej premlčacej lehoty, ktorá podľa jej názoru mala byť desaťročná.

Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom rozsudku krajského súdu uvádza, že krajský súd sa vysporiadal so všetkými námietkami sťažovateľky uvedenými v jej odvolaní. Rozhodnutie krajského súdu nie je podľa názoru ústavného súdu arbitrárne.

Nevyhovenie odvolacím dôvodom, ako ani vyslovenie iného právneho názoru, s ktorým sa sťažovateľka nestotožňuje, nie je možné považovať za odmietnutie spravodlivosti a nemôže viesť k záveru o porušení práva na súdnu ochranu podľa označeného článku ústavy.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľky v časti, v ktorej namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu, odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Absencia porušenia ústavnoprocených princípov vylučuje založenie sekundárnej zodpovednosti všeobecných súdov za porušenie základných práv sťažovateľa hmotnoprávneho charakteru (IV. ÚS 116/05). Ústavný súd totiž v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. II. ÚS 78/05) zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom toho, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy.

Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť odmietol aj v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. augusta 2007